

УДК 94(477).373.1

РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРА ПІВДНЯ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 60-Х РР. ХХ СТ.

Шарін О.В., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

У статті визначено історичні чинники, що зумовили необхідність проведення чергових аграрних реформ у другій половині ХХ ст. Здійснення реальних аграрних перетворень в повному обсязі залишалось неможливим.

Необхідність проведення чергових реформ в аграрній сфері України у другій половині 60-х рр. минулого сторіччя була зумовлена неефективністю попередніх перетворень на селі. В період “хрущовської відлиги” (1954-1964рр.) у державі продовжувало домінувати необдумане експериментаторство в сільському господарстві. З іншого боку, постійні ініціативи М.С. Хрущова в економіці в цілому та в аграрному секторі зокрема надзвичайно виснажували сільське господарство.

У зв’язку із складним становищем у сільському господарстві радянське керівництво намагалося вивести галузь із системної кризи. Аналіз стану

справ у сільському господарстві країни було зроблено на березневому (1965р.) пленумі ЦК КПРС, який окреслив завдання піднесення сільського господарства та підведення під нього міцної економічної основи, ліквідації відмінності між містом і селом, перетворення сільськогосподарської праці в різновид індустріальної, створення максимально сприятливих умов для всебічного розвитку особистості.

Історики, аналізуючи зміни господарювання на селі, вважають період після березневого (1965р.) пленуму ЦК КПРС та квітневого (1965 р.) пленуму ЦК КПУ новим етапом у розвитку сільського господарства [1]. Дійсно, пленуми намітили курс на сталий та прискорений розвиток галузі, хоча наслідки чергової аграрної реформи були неоднозначні. Сільське господарство України продовжувало розвиватися в умовах функціонування командно-адміністративної, тоталітарної системи управління. Село розглядалося як сировинний придаток індустрії, полігон для апробації своєї господарської та соціальної політики. Реальної, виваженої аграрної політики як у Радянському Союзі, так і в Українській РСР не було створено.

Об'єктивні економічні закони господарювання не працювали, декларований новий порядок планування, розвиток товарних відносин, кооперації та виробничої демократії на селі, запровадження гнучкої цінової, податкової та кредитної політики так і не було втілено в життя, основне – адміністративно-примусові принципи та методи керівництва – залишалися пріоритетним.

Виробництво сільськогосподарської продукції в Українській РСР у середині 60-х рр. здійснювали 11 311 колективних та державних аграрних підприємств [2]. Підвищення закупівельних цін сприяло зростанню вартості основних виробничих фондів, збільшенню прибутків господарств. Проте, через подорожчання запасних частин, нафтопродуктів, будівельних матеріалів, збільшення відрахувань до фондів пенсійного забезпечення та соціального страхування господарства втрачали чотири п'ятих своїх доходів.

Були допущені також істотні прорахунки в напрямку спеціалізації і концентрації виробництва, особливо у тваринництві, слабкою залишалася інвестиційно-фінансова діяльність як колгоспів, так і державних сільгоспідприємств. Сільське господарство регіону виявилось не готовим до процесів прискореної спеціалізації та концентрації, що призвело до збільшення виробничих витрат, погіршення системи управління, руйнування цілісності сільськогосподарської праці та деформації соціальної інфраструктури села.

Аграрне виробництво регіону в 1960–х рр. ХХ ст. відзначалося окремими успіхами, які не могли суттєво вплинути на стабілізацію галузі. Причинами такого становища були істотні прорахунки у використанні землі; хронічна нестача матеріальних, фінансових ресурсів; низький рівень використання трудових ресурсів, неефективне управління аграрним сектором. Сільське господарство в досліджуваній період функціонувало в умовах командно-адміністративного тиску влади та суцільної централізації

управління, що негативно впливало на його розвиток.

Окремі організаційно-економічні заходи з боку партійних і радянських управлінських органів щодо підвищення рівня виробництва і рівня життя сільських трудівників не мали вагомої віддачі. Досягти запланованих обсягів сільськогосподарського виробництва в досліджувані роки не вдалося, що було зумовлено відсутністю ініціативи та самостійності у вирішенні організаційних питань керівництвом господарств, незацікавленістю працівників у результатах виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костик П. С. У боротьбі за технічне оснащення сільського господарства: (Діяльність Компартії України по створенню і дальшому розвитку матеріально-технічної бази сільського господарства південних областей УРСР, 1939 – 1975 рр.) / П. С. Костик. – Львів : Вища школа, 1980. – 168 с.
2. Народне господарство Української РСР в 1970 році [Текст]: статистичний щорічник. – К. : Статистика, 1971. – 565 с.